autem ſicut pꝛius verbo et exēplo
pollēt inſurgētes ī eū duo maligni
eum grauiter inſectari ceperunt q̊s
amici pontificis ſicut meruerūt oc
ciderunt. Eodem tempoꝛe lamber
tus pipinum ꝺ quadam meretrice
quam tenebat plurimum increpa/
uit. Dodo autem quidam conſan/
uine⁹ meretricis. et eorū qui occiſi
fuerant domeſticus aule regis con
gregato exercitu. domū circūqua
qꝫ obſedit volēs occiſoꝝ necem in
ſanctum vindicare Lambertuꝫ. At
cum puer Lamberto ī oꝛatione po
ſito nunciaſſet. ille confiſus in dn̄o
vt eos expugnaret mucronem arri
puit. ſed ad ſe rediens gladium de
manu pꝛoiecit. melius iudicans vt
perſiſtendo ⁊ moꝛiēdo vinceret. qꝫ
vt ſacratas manus de impioꝝ ſan
guine macularet. Tūc vir dei ſuos
admonuit vt peccata ſua confiterē
tur ⁊ moꝛtem pacienter ſuſtinerent
Statim qꝫ impij irruentes ſanctuꝫ
Lambertum in oꝛatione pꝛoſtratū
peremerunt. xv. kal̉ octob̄ ſub rege
francoꝛū hildeberto. Quibus de/
ſcendentib⁹ q̊dam ex eius famulis
euadentes coꝛpus eius occulte ad
cathedꝛalem eccleſiaꝫ nauigio per
duxerūt ⁊ cum multa ciuitatis me
ſticia ſepulture dederunt

De nomine

Matheus binomius extitit.
ſcꝫ Matheus ⁊ leui Mathe
us auteꝫ interpꝛetaꝛ̄ quaſi
donū feſtinationis vel donatoꝛ cō
ſilij Uel diciꝛ̄ Matheus a magnus
et theos quod eſt deus quaſi ma/
gnus deus Uel dicitur a man⁹ et
theos deus quaſi manus dei. Fuit
enim donum feſtinationis per feſti
nam conuerſionem. Donatoꝛ con
ſilij per ſalubꝛem pꝛedicationē. Ma
gnus deus per vite perfectionem.
Manus dei ꝑ euangelij dei conſcri
ptionem. Leui auteꝫ interpꝛetatur
aſſumptus vel applicat⁹ ſiue addi/
tus aut appoſitus Fuit eniꝫ aſſum
ptus ab exactione vectigalium ap
plicatus numero apoſtoloꝝ. addi
tus conſoꝛtio euangeliſtarum ⁊ ap
poſitus catalogo martirum

De ſancto Matheo apoſtolo

Matheus apoſtolus in ethi
opia pꝛedicans in ciuitate
que diciꝛ̄ Nadaber duos
magos nomine zaroes et Arpha/
xat reperit. qui ita hoīes ſuis arti
bus dementabant vt q̊ſcunqꝫ vel/
lent membꝛoꝛū officio ⁊ ſanitate ꝓ
uare viderentur. Qui in tantam ſu
perbiam eruperūt vt ſe quaſi deos
ab omnibus facerent adoꝛari. Ma
theus autem apoſtolus pꝛedictaꝫ
ciuitatem ingreſſus. et apud eunu
chum candacis regine quem Phi
lippus baptiſauerat hoſpitat⁹. Ita
majoꝝ ꝑſtigia detegebat ꝙ q̄cq̄d
iſpi faciebant hoīb⁹ in ꝑniciem. hoc
iſpe ꝯuertēt in ſaluteꝫ. Eunucho āt
ſcm̄ Matheū inꝛ̄rogāte quō tot lin
guas loqueret ⁊ intelligēt. expoſu
it Mathe⁹ quō ſpū ſc̄o ꝺſcēdēte oīm
linguaꝝ ſciam apl̄i recepiſſēt vt ſic̄
illi q̄ ꝑ ſupbiam turrim vſqꝫ in celū
edificare volebant ꝑ cōfuſione lin/
guaꝝ ab edificando ceſſauerūt. ſic
apl̄i ꝑ omniū ſcientiaꝫ linguaꝝ tur
rim non de lapidib⁹ ſꝫ de ꝟtutibus
ꝯſtruāt ꝑ quā oēs q̄ crediderint
in celū aſcēdant. Tūc venit q̄ dicēt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

magos illos cum duob⁹ aduenisſe
draconibus qui ignem ſulphureuꝫ
ex ore et narib⁹ euomentes hoies
occidebant. Apl's aũt ſigno crucis ſe
muniens ad eos ſecur⁹ exijt. quem
mox vt dracones viderũt. ante pe
des eius ꝓtin⁹ dormierũt. Dixitqꝫ
magis. Et vbi eſt ars vr̃a? Excita-
te eos ſi poteſti. ego aũt niſi dñm ro
gaſſeꝫ qḋ in me cogitaueratis īfer
re. in vos ꝓtin⁹ retorſiſſem. Cũ aũt
ꝑpl's ꝯueniſſet. in noie ih̄u draconi
bus vt abirent p̄cepit ꝛ nullũ ledẽ
tes abieꝛt. Cepit qꝫ populo de glo
ria ꝑadiſi terreſtris magnũ ſermo
nẽ ꝯtexere aſſerens oib⁹ montibus
eminere ꝛ ꝓximuꝫ celo eſſe ſpinas
vel tribulos ibi nõ eſſe nec lilia nec
roſas ibi marceſcere. ſenectutẽ ibi ñ
veniẽ. ſed hoiem ſemꝑ iuuenẽ ibidẽ
manere. Angelorum organa ibidẽ
ſonare. aues vocatas ꝯtinuo obe-
dire. De hoc aũt ꝑadiſo terreſtri di-
xit hoiem eiectũ eſſe. ſed per chriſti
natiuitatẽ in ꝑadiſũ celeſtẽ reuoca-
tum fuiſſe. Et cum hoc populo loq̃
retur. ecce ſubito tumult⁹ exort⁹ eſt
in quo fili⁹ regis mortu⁹ plangeba
tur. Quẽ cuꝫ magi ſuſcitare nõ poſ
ſent. ſuadebãt regi ꝙ in deoꝝ ꝯſor
tiũ rapt⁹ eẽt. et ideo ſimulacrũ ꝛ tẽ
plum ſibi cõſtrui oporteret. Predi
ctus aũt eunuchus magos cuſtodi
ri faciens apl'm aduocauit. Qui o-
ratiõe fuſa ꝓtin⁹ eũ ſuſcitauit. Qua
ꝓpter rex noie Egipp⁹ ꝑ vniuerſas
ſuas ꝓuincias miſit dicens. Veni
te ꝛ videte deum in effigie homis
latentem. Venerũt igitur cũ coro-
nis aureis et diuerſis ſacrificioruꝫ
generib⁹ volentes ſibi ſacrificare.

Quos mathe⁹ compeſcuit dicens.
Viri quid facitis? Ego deus non
ſuꝫ. ſed ſeru⁹ domini ieſu xp̄i. Illi igi
tur de auro et argẽto quod ſibi at
tulerant ip̄o iubente. eccleſiam ma
gnam fabricauerũt quaꝫ intra 30.
dierum ſpaciuꝫ ꝯſummauerũt. In
qua apoſtolus. 33. annis ſedit ꝛ to
tam ethiopiam ad fidem chriſti cõ
uertit. Rex autem egeſipp⁹ cum vxo
re ſua ꝛ filia et omni populo bapti
ſatus eſt. Epigeniã quoqꝫ filiam re
gis apoſtolus deo dicatam pluſq̃ꝫ
ducentis virginibus prefecit. Poſt
hoc auteꝫ hirtacus regi ſucceſſit ꝛ
virginem predictaꝫ cũ feruore con
cupiſcẽs dimidiũ regni ſui apl'o ꝓ
miſit. ſi eã ſibi in ſuũ ꝯiugiũ faceret
cõſentire. Cui apl's ait vt iuxta mo
rem predeceſſoris ſui die dominica
ad ecciam conueniret ꝛ p̃nte epige
nia cũ ceteris virginibus q̃ꝫ bona
ſint iuſta cõiugia audiret. Quo rex
cũ gaudio feſtinauit. putans ꝙ epi
genie vellet coniugiũ ſuadere. Ma
theus igiẗ virginib⁹ et omni popu
lo ꝯgregatis de bono matrimonij
diu locutus. a rege plurimũ eſt lau
datus. credẽte ꝙ hoc ideo diceret
vt virginis animũ ad ꝯſenſũ matri
monij ꝓuocaret. Deinde impetra
to ſilentio ſermoneꝫ repetijt. d. Cũ
bonũ ſit matrimoniũ ſi ſaluo fedẽ
teneaẗ. bene ſcitis aſtantes ꝙ ſi re
gis ſponſam aliq̃s ſeruorũ vſurpa
ret nõ ſolũ regis offenſam. ſed mor
tem inſuper mereretur. Nõ quia vx
orem duxiſſe probatur ſed qꝛ ſpon
ſam domini ſui accipiens ei⁹ matri
moniũ violaſſe conuinciẗ. Ita et tu
rex ſciens epigeniam regis eterni

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſponſam effectam et ſacro velamie
conſecratam quomõ poterit ſpon
ſam potentioꝛis te tollere ⁊ tuo eã
matrimonio copulari? Quo audi
to rex pꝛe ira inſaniens furibũdus
abſceſſit Apoſtolus autem intrepi
dus et conſtans ad patientiam o/
mnes ⁊ conſtantiam confoꝛtauit ⁊
Epigeniaꝫ coꝛam ſe ex timoꝛe pꝛo
ſtratam cum ceteris virginibus be
nedixit. Poſt miſſarum autẽ ſolen
nia rex ſpiculatoꝛeꝫ miſit qui iuxta
altare Matheum ſtantẽ ⁊ expaſſis
manibus oꝛantẽ miſſo a tergo gla
dio interfecit et martirem conſecra
uit Quod populus audiẽs ad pa
lacium regis incẽſurus omnia pꝛo
perabat. ſed a pꝛeſbyteris ⁊ diaco
nibus vix detenti apoſtoli martiri
um cum gaudio celebꝛarunt. Rex
vero cum nec per matronas ad eã
directas nec per maius Epigeniã
poſſet aliquatinus immutare totã
domuꝫ eius igne copioſo vallauit
vt ipſam cuꝫ ceteris virginibus cõ
cremaret Apoſtolus autem eiſdeꝫ
apparens omnem ignem ab eiꝰ do
mo excuſſit. qui erumpens ipſius re
gis palacium inuaſit ⁊ ſolo rege cũ
vnico filio ſuo vix euadente cuncta
ꝯſumpſit Statim qꝫ filiꝰ arreptꝰ a
demonio. patris ſui crimina confi/
tens ad ſepulcrum apoſtoli pꝛope
rauit. Pater vero turpiſſimꝰ lepꝛo/
ſus effectus cum curari non poſſet
manu pꝛopꝛia ſe interemit. populꝰ
autẽ fratrem Epigenie ab apoſto/
lo baptiſatũ regẽ ꝯſtituit. q̇ per an
nos octuagita regnauit. et filiũ ſu
um ſibi ſubſtituens chꝛiſtianum cul
tum magnifice ampliauit ⁊ totam
ethiopie pꝛouinciam eccleſijs chꝛi/
ſti repleuit. zaroꝛes autẽ et arpha
xat ab ea die qua regis filiuꝫ apo
ſtolus ſuſcitauit in perſidẽ fugerũt
ſed Simon et Judas ibidẽ eos vi
cerunt. ¶ Notandum ꝙ in beato
Matheo quattuoꝛ pꝛincipaliter cõ
ſiderantur Pꝛimum eſt obedientie
velocitas. quia mox vt chꝛiſtus eũ
vocauit continue teloneuꝫ reliquit
nec dominos ſuos timẽs rationes
vectigalium imperfectas reliquit ⁊
chꝛiſto ꝑfecte adheſit. Pꝛo hac ve
locitate obedientie q̇dam occaſio/
nem erroꝛis ſibi aſſumpſerũt. ſicut
recitat Jeronimus in oꝛiginali ſu/
per pꝛedictum locuꝫ dicens Argu
it in hoc loco Poꝛphirius ⁊ Julia
nus auguſtus vel imperitiaꝫ hiſto
rici mentientis vel ſtulticiaꝫ eoꝛum
qui ſtatiꝫ ſaluatoꝛem quaſi irratio
nabiliter quemlibet vocantẽ homi
nem ſunt ſecuti. cum tante virtutes
tanta qꝫ ſigna pꝛeceſſerũt. que apo
ſtolos anteq̃ꝫ crederent vidiſſe nõ
dubiũ eſt Certe fulgoꝛ ipſe ⁊ maie
ſtas diuinitatis occulta q̄ etiam i hu
mana facie relucebat ex ꝓmo ad ſe
venientes trahere poterat aſpectu
Si eniꝫ in magnete lapide hec eſſe
virtus dicit̃ vt anulos et feſtucas
ſibi copulet q̃nto magis oim̄ crea/
toꝛ ad ſe trahere poterat q̊s vole/
bat. Hec Jero. Scd̃m ẽ eiꝰ largi
tas ſiue liberalitas qꝛ ſtatiꝫ fecit ei
ꝯuiuiũ magnũ i domo ſua Quod
q̇dẽ ꝯuiuiũ nõ tm̃ fuit magnũ/ rõe
tante pꝛeꝑationis. ſꝫ etiam fuit ma
gnũ. ꝓmo rõne voti qꝛ cuꝫ magno
affectu ⁊ deſiderio ipm̃ recepit. 2°
rõne miſterij. quia illud ꝯuiuiũ fuit

ſdicatiuū magni miſterij qđ miſte
rium exponit gloſa ſup luc. dicens
Qui domicilio xp̄m recipit in t̄no
maximis exuberantiū paſcit̄ delc̄a
tionib⁹ voluptatū Tercio rōe do/
cumentoꝝ. q2 ibi magna documē
ta exhibuit Sicut miam volo ⁊ nō
ſacrificiū ⁊ non egēt q̄ ſani ſunt me
dico ꝛc. Quarto rōe inuitatorū. q2
magni diſcumbentes ⁊ iam inuita
ti fuerunt ſicut xp̄s et diſcipuli eius
Terciū eſt ei⁹ hūilitas q̄ apparuit
in duob⁹ Primo in h̄ ꝙ ſe publica
nuz manifeſtauit Ceteri euāgeliſte
vt dicit gloſa verecūdie cā et euan
geliſte honore nomē vulgatū non
ponunt Ip̄e ꝑm qđ ſcriptuz eſt Iu
ſtus in ꝑmis accuſator ē ſui Mathe
um ſe et publicanū noiat. vt oſten
dat nullū ꝯuerſum debere de ſalu
te diffidere cū apl̄s ⁊ euāgeliſta de
publicano repente ſit fact⁹ Scđo i
hoc ꝙ ad ſuas iniurias paciens fu
it Cū eni pharisei murmurabāt ꝙ
xp̄s ad hoiem peccatorē diuertiſſz.
potuiſſet eis Mathe⁹ r̄ndiſſe ac di/
xiſſe Vos potius miſeri ⁊ peccato
res eſtis qui vos iuſtos arbitrātes
medicū refugitis Ego āt iam pec
cator dici non valeo qui ad medi
cuz ſalūtis ꝯfugio ⁊ eidē vuln⁹ me
um non abſcondo Quartū ē euan
gelij ip̄ius in eccleſia magna ſolem
nitas Eius āt euāgelium p2e cete
ris euāgeliſtꝫ. magis in eccleſia fre
quentat̄ ſicut et pſalmi dauid ⁊ epi
ſtole pauli p2e ceteris ſcripturis ā
plius in eccleſia recitantur Cui⁹ hec
eſt ratio q2m teſte Jacobo tria ſunt
genera peccatoꝝ. ſcz peccatuz ſup
bie luxurie ⁊ auaricie Peccato ſup
bie peccauit ſaulus a ſaule ſupbiſſi
mo rege dict⁹. qui eccl̄iam ſup̄ mo
dū pſecut⁹ eſt. Peccato luxurie pec
cauit dauid. q̄ et adulteriū ꝯmiſit ⁊
ꝓpter ip̄m adulteriū fideliſſimū mi
litē Vriam occidit Peccato auari
cie peccauit mathe⁹ q̄ per auariciā
lucris turpib⁹ inhiabat Fuit enim
theolonari⁹ Eſt āt theoloneū vt di
cit Iſidor⁹ locus in portu maris. vbi
merces nauiū et nautarū emolimē
ta reddunt̄ Thelos āt grece vt di
cit Beda latine dicit̄ vectigal Licz
igitur iſte peccatores extiterint. eo
rum tn̄ penitentia adeo deo placu
it vt nō ſolū dn̄s eoꝝ culpis igno
ſceret. ſed in eis etiaz dona ſua mł
tiplicia cumularet Nā ſeuiſſimū ꝑ
ſecutorē fecit fideliſſimū p̄dicatorē
Adulterū ⁊ homicidā fecit ꝓph̄az
⁊ pſalmiſtam Lucris inhiantē ⁊ cu
pidum fecit euangeliſtā ⁊ apoſtolū
Igitur horum tria dicta nobis tā
frequenti⁹ recitant̄ vt null⁹ q̄ ꝯuer
ti voluerit deſperet de venia quan
do tantos in culpa tales ꝯſpicit fu
iſſe in gratia Notādū inſup ꝙ ꝑm
beatū Ambroſiū circa ꝯuerſionem
beati mathei quedam ꝯſiderantur
ex ꝑte medici. quedā ex ꝑte infirmi
ſanati. quedā ex ꝑte modi ſanandi
In medico tria fuerūt ſcz ſapiētia
qua radicem ꝯgnouit boitas qua
medicamenta adhibuit. potētia q̄
ip̄m tam ſubito immutare potuit.
De his tribus ſic dicit Ambroſius
in pſona ip̄ius mathei Hic pōt au
ferre cordis mei dolorez. anime pa
uorem qui nouit occulta Et hoc q̄z
tum ad primum Inueni medicum
qui in celo habitat ⁊ in terris ſpar

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

git medicamenta. hoc q̄ntū ad ſecundū; Hic p̄t ſolus ſanare vulnera qui neſcit ſua. hoc q̄ntū ad tertium In ipſo aūt infirmo ſanato ſcil; i beato Matheo tria ɔſiderant̄ ſm q̄ beatus Ambro. oñt Ipſe nanq; morbū p̄fecte exuit. curāti gratus extitit ꝛ. ſanitate recepta ſp ſe mundū ſeruauit Unde ait Sequebat̄ Matheus iam letus ꝛ alacer ꝛ exultat dicens Jam non publicanū gero. iā nō porto leui. exui leui poſtq̄ chriſtū indui et hoc q̄ ad primum. Odi genus meū. fugio vitā meam. ſolū te ſequor dñe Jeſu. qui ſanas vulnera mea. hoc quo ad ſcdm. q̄s eni; me ſepat a caritate dei que in me ē. tribulatio. an anguſtia. an fames. hoc q̄ ad tertiū Mod⁹ āt ſuā di ſm Ambroſ. triplex fuit Primo enim chriſtus ipm vinculis ligauit. ſcdo cauteriū impreſſit. tertio oēm putredinē emundauit Uñ ait Ambro. loquens in pſona Mathei ligatus ſum fidei clauis ꝛ bonis opeb⁹ dibus caritatis. aufer dñe Jeſu meorum putredines pccōꝝ. du; me habes vinculis caritatis ligatū. ſeca q̄dcunq; inueneris vicioſū. hoc q̄ntum ad p̄mū Omne mandatum tuum ſicut cauterium impreſſum tenebo. q̄d licet vrit. tñ putrefacta carnis exurit ne ad vicium vſurpat cōtagio Et ſi mordet medicamentu;. tamē vlceris tollit viciū. hoc q̄ntū ad ſcdm Ueni cito dñe incidēs occultas ꝛ latētes varias paſſiones aperi cito vulnus ne noxius ſerpat humor. ꝛ munda omne q̄d fetidu; eſt peregrino lauacro. Hoc quātū ad tertiū. Eius autem euangelium anno domini quingētēſimo quod manibus ſuis ſcripſerat cu; oſſib⁹ beati Barnabe repertu; eſt. quod quidem euangelium ſanctus Barnabas ſecum ferebat et ſuper infirmos illud ponens omnes ta; fide Barnabe q̄; merito Mathei continuo liberabat.

¶ De nomine

Mauricius dicit̄ a mari et cis q̄d ē vomēs vel dur⁹ ꝛ vs quod interpretatur conſiliator vel feſtinās. Uel dicit̄ a mauron quod ſm Iſidorum grece dicitur nigrū Ipſe nanq; habuit amaritudine; pro incolatu miſerie ꝛ dilatione patrie. Fuit famens ſup ſuperfluorum abiectionem. Durus ꝛ firmus per tormentoru; perpeſſionem. Conſiliator per commilitonū exhortationem. Feſtinans per feruorem et bonorum operum multiplicationem. Niger per ſui deſpectionem. Horum paſſionem ſcripſit ꝛ compilauit beatus Eutherius Lugdunenſis archiepiſcopus

De ſancto Mauricio

Mauricius in ſacratiſſima legione. que thebea dicitur. dux extitiſſe perhibet̄. Dicti ſunt autem thebei a ciuitate ſua que thebea nuncupata eſt Eſt aūt ipſa regio in partibus orientis vltra fines arabie habilis operibus fructibus fertilis. arborib⁹ delectabilis habitatores ꝟo regionis illi⁹ dicunt̄ eſſe magni corpibus armis ſtrēnui. bello fortiſſimi. callidi ingenio. ſapia locupletiſſimi Ipſa quoq; ciuitas cētū portas habuit ſup

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf